

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Poenitentia Et Reliqvis Sacramentis

Vindalium, 1646

Sect. II. Qualis esse debeat contritio extra Sacramentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38867

diuinæ, grauitatem & malitiam peccati voluntati proponere, & eam tamdiu versare donec voluntas supernaturali auxilio adiuta in actû detestationis erumpat: etsi nondum vllum formalem amoris actum erga Deum directè elicuerit.

SECTIO II.

Qualis esse debeat contritio extra sacramentum.

CONCLUSIO I.

AD verã contritionẽ non opus est, vt ea sit absolutè summa quoad intentionem, aut etiam comparatiuè, ita vt homo intèsius peccatum detestetur, quàm quodcunque aliud malum: sed sufficit intensio ad actus substantiam requisita.) Prima pars probatur in primis, quia Scriptura, ex qua maximè desumenda est necessitas contritionis, iubet tantùm vt ad Deum conuertamur, & auertamur à peccato, nulla facta mentione conuersionis, vel auersionis summè intensæ: Zachar. i. Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos

DE POENITENTIA. CAP. VII. 125

Isa. 55. Derelinquat impius viam suam,
& vir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad Dominum, & miserebitur eius.

Nec refert quòd interdum exigat, vt homo ad Deum conuertatur ex toto corde: hoc enim fit quando ad illum conuertitur, vt ad vltimum finem; & auertitur à creatura, vt ab vltimo fine: seu quando ita affectus est, vt creaturas omnes Deo postponat, & paratus sit nuncium iis remittere, potiùs quàm Deum offendere; ad quod non requiritur summa actus intensio.

Alia ratio est, quia cum detestatio peccati, de qua agimus, sit actus supernaturalis ab auxilio diuino procedens, & eiusmodi auxilium maius, & maius conferri possit; nulla detestatio peccati adeo intensa est, quin intensior haberi possit.

Secunda pars ostenditur, quia si intensio illa comparatiua ad contritionem esset necessaria, sequeretur peccatorem qui actu nullius rei temporalis dolore tangitur, se disponere ad iustificationem, & gratiam recipere, per dolorem peccatorum intensum tantum ad vnum gradum; alium verò qui ob parentis, vel filij mortem affectus esset dolore intenso vt decem, non posse iustificari, nisi eliceret actum contritionis intensum ad vndecim

gradus; quod sine vlla probabilitate asseritur. Præsertim cum iste sine peccato, imò & cum laude, eo modo ob filij necem tritari possit; vt si, verbi causa, sciat eum interemptum fuisse, dum actu peccatum mortale perpetraret, & nullum superfuisse locum pœnitentiæ, meritò pertimescat.

Deinde, videmus interdum viros sanctissimos, maiori dolore affici ob damnum aliquod temporale, quam propter peccata ab ipsis commissa, verbi causa, Dauid 2. Reg. 19. tot signa doloris ostendit, ob mortem filij sui Absalonis, vt meritò videatur intensius doluisse quam ob peccata adulterij, & homicidij à se patrata. Quis autem dicat, eum peccatorum suorum remissionem non obtinuisse?

Tertia pars colligitur ex dictis: nam Scriptura exigit tantum veram detestationem peccati, & dolorem de illo; est autem vera detestatio peccati, etsi non habeat vllum certum intensiōis gradum: quemadmodū est talis, etsi non sit summè intensa, siue absolutè, siue cōparatiuè. Per suam enim entitatem substantialem, vt ita loquar, est actus supernaturalis per se sufficienter proportionatus, ad obtinendam gratiam habitualem; & præterea efficaciter separat cor à peccato, il-

Iudque conuertit ad Deum, vt ad vltimum finem super omnia dilectum; quare nihil illi deest, ad veram & substantialem contritionem.

CONCLUSIO II. Ad veram contritionem requiritur quod sit summa appetitiuè.) Vt hoc intelligas, nota dolorem de peccatis conceptum, esse posse summum duobus modis, nimirum intensiue, & appetitiuè. Dicitur summus intensiue, quando fit cum maximo conatu voluntatis, diuino auxilio præuentæ & adiutæ: summus verò appetitiuè, quando eadem voluntas magis detestatur peccatum, quam reliqua omnia mala; ita vt paratior sit quodcūque malū subire, quam Deum offendere. Hic autem dolor à priori separari potest: nam sicut videmus fœminam interdum acrius dolere ob mortem filij, quam ob mortem mariti, quem tamen pluris æstimat; ita fieri potest, vt quis vehementius tristetur, ob malum aliquod temporale, quam ob peccatum mortale, & tamen sit paratus mortem subire, & quæcunque alia mala perpeti, potius quàm Deum offendere; quia videlicet pluris æstimat amicitiam diuinam, quæ peccato violatur, quàm quæcunque bona creata.

Quare autem magis intensè doleamus,

ob malum quod minoris aestimamus, & vice versa, causa est, quia bonum quo nos priuat, magis afficit partem inferiorem, & imaginatio apprehendit illud ut valde sibi consentaneum; quare voluntatem mouet ut propter illius amissionem vehementer doleat. Contrà verò, quia interdum id quod secundum rectum iudicium rationis, maius & præstantius bonum aestimatur, minus sensum afficit, ideò voluntas remissius de illius amissione tristatur; ut potè quæ à parte sensitua, ad vehementius dolendum minimè impellitur.

Hoc posito, probatur resolutio iis Scripturæ locis, quibus penitentia præcipitur ex toto corde, Deuteron. 4. Cum quæsieris Dominum, inuenies eum, si toto corde quæsieris eum, & tota tribulatione animæ tuæ. Hierom. 29. Quæretis & inuenietis me, cum quæseritis me, in toto corde vestro. Ioel. 2. Convertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio & fletu, & planctu. Ex iis enim aliisque similibus sic arguuntur. Eodem modo præcipitur in Scriptura contritio, quo amor Dei, ut nimirum tam hic, quam illa sit super omnia; atqui ad satisfaciendum præcepto amoris Dei, necesse est, ut homo Deum amet, super

omnia appetiatiuè, seu vt tanti faciat amicitiam diuinam, vt potiùs rebus omnibus creatis, quàm illâ priuari velit. Ergo etiam vt quis præcepto pœnitentiæ satisfaciatur, debet detestari peccatum super omnia appetiatiuè, ita vt malit potiùs quamcumque pœnam subire, quàm Deum offendere. Imò vnum ex alio necessario sequitur: nam non possumus Deum amare super omnia, nisi peccatum super omnia detestemur; siquidem peccatum directè aduersatur voluntati diuinæ, & illius nobiscum amicitiam funditus destruit.

CONCLUSIO III. Vera contritio ad iustificationem sufficiens, in momento, sine vlla temporis continuatione haberi potest.) Probat 1. ex Scriptura quæ gratiam promittit ei, qui ad eum per veram pœnitentiam conuertitur: ille autem ad Deum dicitur conuerti, qui ex toto corde detestatur peccatum, quod in instanti fieri potest, absque vlla continuatione temporis. Confirmatur, nam sicut Scriptura non exigit in pœnitentia intensiorem aliam actus, quam eam quæ ad substantiam illius requiritur; ita non postulat aliam actus extensionem, seu durationem præter eam, quæ ad illius substantiam & entitatem

sufficit. Potest autem contritio, cum sit actus à potentia spiritali elicitus, quicquid ad entitatem illius, & rationem substantialem pertinet, habere in instanti: quare in unico instanti habere potest statum & perfectionem contritionis, qualis ad iustificationem requiritur.

Probat 2. nam etsi contritio libera actus boni sit honesta & laudabilis, non tamen mutat speciē & substantiam actus; sed est quid illi accidentarium & extrinsecum. Quare contritio in eodem instanti quo elicitur, habet speciē, substantiam, & rationem contritionis; & consequenter nihil illi deest ad verā pœnitentiam, qualis ad iustificationē requiritur.

Obiicies primò, perfecta contritio est dispositio ad gratiam sanctificantem: dispositio autem præcedit formam, ad quam subiectum præparat. Ergo contritio gratiam præcedere debet, & consequenter durare donec illa infundatur. Respondeo duplicem esse dispositionem ad formam aliquam, nimirum remotam, & proximam; inter quas illud est discrimen, quod remota ut sic tempore præcedit formā, proxima verò naturā duntaxat. Cæterum contritio est proxima dispositio ad gratiam, ut patet ex dictis: quare non præcedit illam tempore, sed tantum natura.

DE POENITENTIA. CAP. VII. 131

Obiicies secundò, si eodem temporis momento quo actus contritionis elicitur, infunditur gratia, qui conteritur potest esse certus se habere gratiam. Respondeo idem inconveniens sequi ex opposita sententia : nam si duratio aliqua est in præcepto, assignet quanta illa sit, & tum qui per tantum temporis contritionis actum protraxerit, certus erit de sua gratia; sicut ergo dicere debet, non ideo aliquem esse certum se esse in gratia, quod per aliquam temporis moram elicuerit actum contritionis, sine vlla interruptione; quia non propterea novit, an actus ab eo elicitus sit supernaturalis, & qualis ad iustitiam requiritur : ita propter eandem rationem, dicemus nos eum qui iustificatur, eodem momento temporis quo conteritur, non esse certum se accepisse gratiam.

C O N C L U S I O IV. Ad veram contritionem non opus est, ut de singulis peccatis singuli doloris actus habeantur, sed sufficit vnus doloris actus, qui generatim feratur in omnia peccata.) Sequitur ex præcedentibus : ostensum enim est veram contritionem, quæ sufficit ad peccatorum remissionem, haberi posse in momento. At si quot peccata mortalia fuere patrata, tot eliciendi essent

TRACTATUS

actus doloris, cum innumera esse possint longo tempore opus esset ad dolendum de singulis, tantum abest ut dolor in vnico instanti haberi posset.

Deinde non sunt multiplicanda præcepta sine necessitate: at nulla est necessitas dicendi, eiusmodi distinctos doloris actus esse præceptos iis, qui plura commiserunt peccata: nã Scriptura simpliciter exigat pœnitentiã & conuersionem cordis, quæ sicut sine intentione, & duratione; ita sine multiplicatione actuum probè intelligi, & subsistere potest. Maxime cum vnicus detestationis actus, ad innumera peccata extendi queat, sub ea ratione vniuersali, quam supra diximus in contritione spectandam esse; nimirum: ut sunt contraria bono diuino, & illius amicitia aduersantia.

Obiiciet aliquis, quodlibet peccatum est particularis, & distincta auersio à Deo: ergo ad cuiuslibet remissionem necessaria est particularis, & distincta ad Deum conuersio; quod non nisi per distinctos contritionis actus fieri potest. Respondeo ad remissionem peccatorum requiri, vel particulares & distinctas conuersiones, quæ distinctis auersionibus respondeant, vel vnã generalem quæ particulares eminenter cõplectatur, aut illis æqui-

DE POENITENTIA CAP. VII. 133
ualeat; qualis est vnica & simplex detestatio peccatorum omnium, propter Deum summè dilectum. Imò si res attentè inspiciatur, vtilius est & securius actum aliquem detestationis, circa omnia peccata generalim elicere, quam velle tantum de singulis, per singulos actus conteri: in illa enim detestatione generali peccata omnia includuntur; at verò si quæ obliuioni tradita sunt, quod vt plurimum contingit, ea in singularibus aliorum detestationibus non comprehenduntur.

SECTIO III.

*Quando obliget Præceptum
contritionis.*

CONCLUSIO I.

PRæceptum contritionis non obligat; cū primùm homo aduertit se esse in peccato mortali, nec in diebus festis, per se loquendo. Prior pars probatur, quia si eiusmodi obligatio haberet locum, sequeretur hominem toties peccare mortaliter, quoties peccata recolens de iis non doleret, quod incredibile videtur; cum fideles eiusmodi omissionem non soleant confiteri, neque ipsi confessarij